

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АПЕЛАЦИОНИ СУД У НОВОМ САДУ
Посл.бр. Ржг. 5/16
31.10.2016.
Нови Сад

Апелациони суд у Новом Саду, по судији Вери Кнежевић-Мандић, а по овлашћењу председника Апелационог суда у складу са одредбом члана 16. ст. 4. Закона о заштити права на суђење у разумном року, у правној ствари **предлагача В.Ђ.** из И., ..., ..., ..., **ради заштите права на суђење у разумном року**, одлучујући о жалби предлагача изјављеној против решења Вишег суда у Сремској Митровици посл. бр. Р4п. 4/16 од 8.8.2016. године, након вођења испитног поступка, дана 31.10.2016. године донео је

РЕШЕЊЕ

Жалба предлагача се **УСВАЈА**, па се решење Вишег суда у Сремској Митровици посл. бр. Р4п. 4/16 од 8.8.2016. године **ПРЕИНАЧУЈЕ** тако што се **УТВРЂУЈЕ** да је предлагачу В.Ђ. у поступку који се води пред Вишим судом у Сремској Митровици под посл. бројем П.32/16 повређено право на суђење у разумном року и **НАЛАЖЕ** Вишем суду у Сремској Митровици да наведени поступак оконча у року од 4 месеца од дана пријема овог решења.

Образложење

Побијаним првостепеним решењем одбијен је приговор предлагача В.Ђ., којим је тражила да се утврди да јој је у поступку који се води пред Вишим судом у Сремској Митровици (у предмету Основног суда у Старој Пазови - судска јединица Инђија под посл. бројем П.345/16 повређено право на суђење у разумном року.

Против овог решења предлагач је изјавио жалбу у којој предлаже да Апелациони суд решење преиначи и утврди повреду права предлагача на суђење у разумном року. Излаже историјат односа странака од 1995. године и поступање судова у разним предметима, па сматра да овако дуг период у коме се воде поступци ради остваривања Уставом и законом гарантованих права, указује на повреду наведеног права.

Ова жалба примљена је у Апелационом суду 13.9.2016. године, предмет је заведен под посл. бројем Ржг. 5/16 и распоређен у рад судији Вери Кнежевић-Мандић, која је годишњим распоредом послова распоређена да, поред председника Апелационог суда, води поступак и одлучује о приговорима и жалбама у поступцима по захтевима странака за заштиту права на суђење у разумном року.

Испитујући, као прво, благовременост и дозвољеност изјављеног правног лека у смислу одредаба Закона о заштити права на суђење у

разумном року, овај суд је нашао да је жалба поднета у оквиру законског рока за њено подношење и од стране овлашћеног лица, па је, ради спровођења испитног поступка у смислу одредбе члана 18. наведеног закона, прибавио списе Вишег суда у Сремској Митровици пред којим се, након оглашавања Основног суда у Старој Пазови-судске јединице у Инђији стварно ненадлежним, сада под бројем П. 32/16 води првостепени поступак.

Увидом у наведени првостепени спис, а ради одлучивања о основаности жалбе предлагача, овај суд је утврдио следеће:

Тужба је у овој правној ствари поднета 12.11.2013. године и у Основном суду у Сремској Митровици - судској јединици у Инђији заведена под посл. бројем П.2320/13. Тужиља В.Ђ. тужбу подноси лично, без пуномоћника, а тужи Б.Ђ. из И. ради неоснованог обогаћења. У тужби наводи да је са туженим била у браку од ... до ... године, да је у браку рођено двоје деце, а заједница је трајала 4,5 месеца пре брака и још месец дана после развода, укупно готово 10,5 година.

У чињеничним наводима тужбе наводи се да је тужиља све време брака била запослена, док је тужени студирао, био незапослен, служио војни рок, али је без обзира на то све што је стечено током брака задржао себи. Предлаже извођење доказа читањем документације приложене уз тужбу или предложене да се прибави, а предлог тужбе је да се тужени обавезе да тужилји на име накнаде по основу неоснованог богаћења исплати износ од (неопредељено колико) динара са законском каматом и затезном каматом у износу од (неопредељено колико) динара.

Поднеском од 17.1.2014. године тужиља извештава суд о промени адресе становања.

Поднеском тужилје од 18.2.2014. године указује се да је тужиља неука странка, па након консултације са Службом правне помоћи прецизира свој захтев тако што као тужену 2. реда означава З.Р. из И., а тражи да се у односу на тужене, који су сувласници на парцели ... уписаној у зкњ. ул. ... к.о. И., утврди да је тужиља по основу купопродаје искључиви носилац права својине на стамбеном неукњиженом објекту саграђеном у дворишту на наведеној парцели, у природи у улици ... у И., што су тужени дужни да признају и трпе, као и да јој накнаде трошкове парничног поступка.

Судија Основног суда у Старој Пазови - судској јединици у Инђији М. Ђ. је дана 9.5.2014. године сачинила изјаву којом се у смислу члана 67. ЗПП искључује из поступања у овом парничном предмету, из разлога што је са тужилђом В.Ђ. у породичним пријатељским односима, кућни су пријатељи, па предмет доставља Основном суду у Старој Пазови - председнику суда, ради распоређивања другом судији у рад. Предмет је у Основни суд у Старој Пазови примљен 13.5.2014. године.

Вршилац функције председника суда је дана 14.5.2014. године донео решење којим усваја захтев судије М. Ђ. за искључење у овом парничном предмету и предмет доделио у рад другом поступајућем судији по редоследу.

Следеће што спис садржи је обавештење тужилје од 5.8.2014. године о новој адреси на којој јој суд може слати позиве, затим следи изјашњење судије Б. Ј. из СЈ Инђија од 17.10.2014. у ком се констатује да

је тужилца прецизирала тужбу и прецизирани тужбени захтев сада у односу на туженог 1. реда Ђ.Б. и тужену 2. реда Р.З. доставила суду 18.2.2014. године. Констатује се да је судија предмет примила у рад 19.5.2014., да је дописом од 5.8.2014. године тужилца обавестила суд о промени адресе, а да је у међувремену тужба достављена на одговор туженима.

Следи наредба суда од истог датума (17.10.2014) да се тужба и прецизирани тужбени захтев од 18.2.2014. са свим прилозима достављеним уз тужбу и уз прецизирани тужбени захтев доставе туженима на одговор. Наведено је експедовано 20.10.2014. године.

Дана 12.11.2014. године тужени су, путем заједничког пуномоћника, адвоката С.Д. из И., поднели одговор на тужбу у ком сеprotиве тужби и тужбеном захтеву. Тужени истиче да се ради о пресуђеној ствари а тужена истиче недостатак пасивне легитимације јер је сувласник само на парцели, а објекат је вангрунтовни, она га није стицала ни по једном правном основу, уз то се ради о монтажном објекту који и није некретнина.

Наредбом од 27.11.2014. године суд је заказао припремно рочиште за 17.12.2014. и одредио припајање списка П.673/95 на који су се тужени позвали у одговору.

Поднеском од 15.12.2014. пуномоћник тужених је известио суд да због обуставе рада адвоката неће приступити на заказано рочиште. Суд је на рочишту донео решење да се припремно рочиште одлаже и ново заказује за 13.1.2015., које такође није одржано због настављене обуставе рада адвоката. Следеће припремно рочиште заказано је за 11.3.2015. године, на које је за тужилцу приступио пуномоћник М.Г., адвокат у И., а за тужене заједнички пуномоћник. На предлог пун. тужилце, који је навео да је ангажован пар дана пре тога и да није имао могућност да се детаљније упозна са списом, уз сагласност пун. туженог припремно рочиште је одложено за 8.4.2015. године.

На припремном рочишту 8.4.2015. године пун. тужилце изјављује да тужилца преиначује тужбу истицањем облигационоправног захтева уз већ постављени стварноправни, па прилаже поднесак непосредно за суд и противну странку, датиран са 7.4.2015. У овом поднеску предлаже да суд, ако не усвоји примарни стварноправни захтев, усвоји "алтернативни" тужбени захтев којим би се тужени Ђ.Б. обавезао да тужилци на име накнаде штете коју је претпела по основу купопродаје и постављања монтажног објекта за време трајања брака са туженим на адреси ... И., исплати износ од 70.000 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС, са законском затезном каматом почев од пресуђења па до исплате. Предлаже да се на ову околност саслуша пет сведока и након тога одреди грађевинско и економско-финансијско вештачење. На припремном рочишту није утврђен временски оквир за спровођење поступка, нити одређено шта ће се од предложених доказа извести, рочиште је одложено а следеће заказано за 10.7.2015. године о чему су присутни (пуномоћници) обавештени па им се позив неће слати.

Поднеском од 14.4.2015. тужени су се на поднесак тужилце изјаснили тако што поред већ истакнутог приговора пресуђене ствари истичу и приговор недостатка пасивне легитимације на страни тужене 2. реда која није била у браку са тужилцом и туженим, па не може бити одговорна за исплату по основу брачне сутековине. Истичу и приговор застарелости јер се тражи накнада штете, а како је објекат постављен пре 2000. године,

истекао је и субјективни и објективни рок за накнаду штете. Предлажу да суд утврди вредност спора у овом поступку, као и да обавезе тужилу да на име обезбеђења трошкова поступка уплати у судски депозит износ од 150.000,00 динара, јер се очигледно ради о обесном суђењу, где је предмет практично решен и правноснажно пресуђен.

На рочишту 10.7.2015. године утврђена је вредност предмета спора у односу на примарни тужбени захтев тужиле истакнут у поднеску од 18.2.2014. године на 70.000 евра, без примедби, након чега је прочитан спис Општинског суда у Инђији П. 673/95 и присутнима предочено да се у односу на тужбени захтев тужиле из поднеска од 18.2.2014. године ради о пресуђеној ствари. Након тога тужиле је изјавила да се ради о пресуђеној ствари, али да је у том предмету извршено кривично дело, из ког разлога она тражи да се поново води поступак. Одлучено је да ће се о даљем току поступка одлучити писмено.

Решењем од 10.7.2015. године (које је из суда експедовано 27.7.2015) одбачена је тужба у делу примарног тужбеног захтева за утврђење права својине на описаном стамбеном објекту. Као разлог за одбачај суд је утврдио да се ради о правноснажно пресуђеној ствари, јер је у претходно вођеној парници Општинског суда у Инђији П.673/95 правноснажно одбијен тужбени захтев којим је овде тужиле тражила да се поништи вансудско поравнање закључено између ње и туженог (према ком су се супружници споразумели да Ђ.Б. на име његовог удела у стицању заједничке имовине током брака са тужилом припадне спратна монтажна кућа у ... у И.), те да се утврди да тужиле има право својине на ½ дела наведене стамбене зграде.

Против решења о одбачају тужбе жалила се тужиле, путем пуномоћника, дана 11.8.2015. године, а Виши суд у Сремској Митровици је решењем Гж.716/15 од 27.10.2015. године жалбу тужиле одбио и ово решење потврдио. Спис је са Гж. одлуком враћен Основном суду 2.11.2015. године.

Наредбом од 12.11.2015. године одређено је достављање другостепеног решења пуномоћницима (без заказивања рочишта).

Наредбом од 4.2.2016. године суд је заказао рочиште за 13.4.2016. године, на које је позвао пуномоћнике и саопштио им да ће, с обзиром на висину постављеног евентуалног тужбеног захтева донети одлуку везану за стварну надлежност суда.

Решењем од 13.4.2016. (експедованим из суда 13.5.2016.) Основни суд у Старој Пазови се огласио стварно ненадлежним за поступање по тужби тужиле Ђ.В. против туженог Ђ.Б. и одредио да ће се по правноснажности спис доставити Вишем суду у Сремској Митровици као стварно и месно ненадлежном. Исказана је правноснажност овог решења са 2.6.2016. године.

Спис је у Вишем суду у Сремској Митровици примљен 19.7.2016. године и заведен под посл. бројем П. 32/16.

Дана 1.8.2016. године тужиле је уложила приговор Вишем суду у Сремској Митровици због повреде права на суђење у разумном року.

Председник Вишег суда је о стању у спису дана 8.8.2016. године сачинио службену белешку.

Наредбом од 6.9.2016. године заказано је припремно рочиште за 6.10.2016. године. Пун. туженог је поднеском од 4.10.2016. известио суд да није у могућности да приступи јер истог дана у исто време заступа окривљеног у кривичном предмету где је обавезна одбрана, а није у могућности да обезбеди замену. Из наведеног разлога припремно рочиште је (на самом рочишту 6.10.2016.) одложено за 24.10.2016, када је и одржано, одређен временски оквир од годину дана са шест рочишта, па је прво рочиште заказано за 12.12.2016. ради саслушања странака.

Након извршеног увида у првостепени спис, овај суд је нашао да је неосновано побијаним првостепеним решењем од 8.8.2016. године приговор предлагача одбијен, уз констатацију и са образложењем да, имајући у виду околности предмета спора, сложености чињеничних и правних питања, целокупно трајање поступка и поступање суда, у конкретном случају није начињена повреда права предлагача на суђење у разумном року како од стране Основног суда у Старој Пазови, СЈ Инђија, тако и од стране Вишег суда у Сремској Митровици.

За оцену навода и разлога из приговора од значаја су следеће одредбе Устава и закона:

Одредбом члана 32. став 1. Устава је утврђено да свако има право да независан, непристрасан и законом већ установљен суд, правично и у разумном року, јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама, основаности сумње која је била разлог за покретање поступка, као и о оптужбама против њега.

Законом о парничном поступку који се примењује у спорном парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. [72/2011](#) и [55/2014](#)) прописано је да странка има право да суд одлучи о њеним захтевима и предлозима у разумном року, а суд је дужан да поступак спроведе без одуговлачења, у складу са претходно одређеним временским оквиром за предузимање парничних радњи и са што мање трошкова (члан 10. ст. 1. и 2). Чланом 383. ст. 2. истог закона прописано је да је другостепени суд, у случају да не држи расправу, дужан да одлучи најкасније у року од девет месеци од дана пријема списка првостепеног суда.

Чланом 6. ст. 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (Рим, 4. новембра 1950.) прописано је да свако, током одлучивања о његовим грађанским правима и обавезама или о кривичној оптужби против њега, има право на правичну и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним судом, образованим на основу закона.

Законом о заштити права на суђење у разумном року, објављеним у "Службеном гласнику РС", бр. 40/2015 од 7.5.2015. године, који је ступио на снагу 1.1.2016. године (у даљем тексту: Закон), прописано је да је сврха овог закона да пружи судску заштиту права на суђење у разумном року и тиме предупреди настајање повреда права на суђење у разумном року (чл. 1. ст. 2). Према члану 2. Закона, право на суђење у разумном року има свака странка у судском поступку, а према чл. 6. и 7. поступак у коме се штити право на суђење у разумном року почиње подношењем приговора суду који води поступак или суду пред којим се води поступак ако сматра да је јавни тужилац повредио њено право. Поступак по приговору води председник суда, који и одлучује о приговору. Годишњим распоредом послова он може одредити једног судију или више судија да поред њега воде

поступак и одлучују о приговорима. Усмена расправа се не одржава, а на остала питања сходно се примењује закон којим се уређује ванпарнични поступак. Председник суда дужан је да одлучи о приговору у року од два месеца од дана пријема приговора.

Према члану 14. ст. 1. и члану 15. ст. 2. Закона, странка има право на жалбу ако је њен приговор одбијен или ако председник суда о њему не одлучи у року од два месеца од дана пријема приговора, у року од осам дана од дана када је странка примила решење о одбијању приговора. Чланом 16. прописано је да се жалба подноси председнику суда који је одлучивао о приговору, а који одмах доставља председнику непосредно вишег суда жалбу и списе предмета. Председник непосредно вишег суда води поступак по жалби и одлучује о њој. Ако поступак у коме странка сматра да је повређено њено право на суђење у разумном року води Врховни касациони суд, поступак по жалби води и о жалби одлучује веће од три судије Врховног касационог суда. Председник непосредно вишег суда може годишњим распоредом послова одредити једног судију или више судија да поред њега воде поступак и одлучују о жалбама.

Чланом 17. прописано је поступање председника непосредно вишег суда ако је жалба непотпуна, ако ју је поднело неовлашћено лице, ако је преураћена, неблагоприятна, ако се лице одрекло права на жалбу или ако је повукло жалбу, или нема правни интерес за њу, док члан 18. регулише одлучивање о жалби после испитног поступка.

Према одредби члана 18. Закона, председник непосредно вишег суда разматра списе предмета и примењује мерила за оцену трајања суђења у разумном року (члан 4). После тога, решењем одбија жалбу и потврђује првостепено решење, усваја жалбу и преиначава првостепено решење, усваја жалбу и одлучује о приговору, или усваја жалбу и доставља је надлежном јавном тужиоцу (члан 19). Председник непосредно вишег суда може, у зависности од околности, а посебно ако је поступак хитан, одредити првенство у одлучивању, затим наложити председнику суда коме је поднесен приговор да одузме предмет судији и додели га другом, ако је право странке повређено због преоптерећености или дужег одсуства судије. Ако је жалба поднета зато што председник суда није одлучио о приговору, при доношењу решења којим одлучује о приговору председник непосредно вишег суда има иста права и обавезе као председник суда коме је поднет приговор (чл. 8-11).

Разматрајући списе предмета, а имајући у виду мерила за оцену трајања суђења у разумном року нормирана чланом 4. Закона, овај суд је, на основу напред наведеног стања у спису, имајући у виду одредбе Закона, као и релевантну судску праксу Уставног суда и Европског суда за људска права која се односи на материју заштите права на суђење у разумном року, гарантованог Уставом и Конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода, нашао да је, супротно закључку првостепеног суда, поступањем Основног суда у Старој Пазови - судске јединице у Инђији у овој правној ствари ово право предлагача повређено.

При процењивању постојања повреде овог права, овај суд је имао у виду да је појам разумног трајања поступка релативна категорија, која зависи од низа чинилаца, а пре свега, како је то дефинисано и чланом 4. Закона, од чињеничних и правних питања, целокупног трајања поступка и поступања суда, јавног тужилаштва или другог државног органа, природе и

врсте предмета суђења или истраге, значаја предмета суђења или истраге по странку, понашања странака током поступка, посебно поштовања процесних права и обавеза, затим поштовања редоследа решавања предмета и законских рокова за заказивање рочишта и главног претреса и израду одлука, а сви наведени елементи се морају процењивати у сваком појединачном случају, према његовим специфичним околностима (видети, међу многим другим ауторитетима, *Frydender против Француске* [BB], број 30979/96, став 43, ЕЦХП 2000-VII).

С обзиром на наведено, овај суд је ценио све наведене елементе па је, оцењујући пре свега период оцене разумне дужине трајања предметног судског поступка који, *ratione temporis*, спада у надлежност овог суда, нашао да је тај период почео дана 1.1.2016. године, од када је на снази Закон о заштити права на суђење у разумном року који установљава приговор као правно средство за заштиту повређеног права на суђење у разумном року о коме, по правилима ванпарничног поступка, одлучује суд пред којим се поступак води. Међутим, полазећи од тога да је судски поступак по својој природи јединствена целина, која је, у конкретном случају, отпочела подношењем тужбе 12.11.2013. године а који још увек траје, овај суд сматра да се ради утврђивања оправданости дужине трајања поступка мора узети у обзир и стање предмета на дан 1.1.2016. године, тако да је за оцену постојања повреде права предлагача релевантан цео протекли период, од дана подношења тужбе 12.11.2013. године.

По оцени овог суда, наведени поступак спада у правно и чињенично релативно сложеније поступке, међутим током трогодишњег трајања поступка пред првостепеним судом ни један доказ није изведен, па чињенична и правна сложеност поступка нису ни на који начин допринели дужини његовог трајања. Предлагач, тамо тужилга, није допринела дужини трајања овог поступка, а предмет спора је, имајући у виду предмет тужбеног захтева и вредност спора означену у тужби, имао значај за предлагача, али не таквог степена да се може говорити о посебном значају.

Анализирајући дужину трајања оспореног парничног поступка у светлу поступања суда, овај суд је утврдио да наведени поступак, до доношења побијаног решења којим је приговор предлагача одбијен, трајао готово три године, за које време није изведен ниједан једини доказ, и то из разлога који се готово у целости могу приписати неделотворном поступању првостепеног суда.

Наиме, осим чињенице да због обуставе рада адвоката није било могуће одржати два заказана припремна рочишта и да је, на предлог тужилге, једно припремно рочиште одложено ради припреме новоангажованог пуномоћника, чиме је дужина трајања поступка продужена за 3,5 месеца (од 17.12.2014. до 8.2015. године), целокупно преостало трајање поступка може се приписати неажурном и неделотворном поступању суда. Поступајући судија првостепеног суда је готово 6 месеци након подношења тужбе тражио да буде искључен од рада на предмету јер је кућни пријатељ са тужилгом, за шта је објективно требао један дан јер је о наведеном морао имати сазнање одмах након пријема предмета у рад, након чега би предмет био додељен другом судији и поступак почео да тече. Надаље, након што је предмет додељен у рад новом судији који га је примио у рад 19.5.2014., тек 17.10.2014. године

дата је наредба да се тужба достави на одговор туженима. Овакво поступање противно је изричитој одредби члана 296. ЗПП која прописује да је суд дужан да, у року до 15 дана од дана пријема тужбе у суд, тужбу са прилозима достави туженом на одговор. На припремном рочишту, одржаном 8.4.2015. године, није утврђен временски оквир за спровођење поступка, нити одређено шта ће се од предложених доказа извести, што је противно одредби члана 308. ЗПП. Рочиште је одложено а следеће заказано за 10.7.2015. године, на ком такође није поступљено по наведеној законској одредби, већ је и присутнима предочено да се у односу на примарни тужбени захтев ради о пресуђеној ствари, након чега је уследило доношење решења о одбачају тужбе у овом делу због пресуђене ствари, што је првостепени суд могао, и био дужан, да у смислу члана 294. ЗПП, утврди у поступку претходног испитивања тужбе, одмах након датог одговора на тужбу у коме су тужени овај приговор истицали. На наведени начин поступак је непотребно продужен и заказивана рочишта на којима никакве процесне радње нису извођене. Надаље, након што је спис враћен из Вишег суда у Сремској Митровици 2.11.2015. године првостепени суд не одлучује о својој стварној надлежности већ заказује рочиште и то тек за 13.4.2016. године, више од 5 месеци након пријема списка, да би тек тада донео одлуку о својој ненадлежности, што је такође могао одлучити и ван рочишта за главну расправу, а након исказивања правноснажности решења са даном 2.6.2016. године списи су достављени Вишем суду на надлежност тек 19.7.2016. године.

Све наведено указује на неразумно дуго трајање поступка како по пракси овог суда и Уставног суда, тако и по критеријумима и мерилима међународних организација за заштиту људских права. Овај суд налази да је оваквим неделотворним поступањем Основног суда у Старој Пазови, који је пропустио да поступи у складу са цитираним одредбама ЗПП, што је довело је до ситуације у којој и након готово три године од подношења тужбе још није изведен ниједан доказ у поступку, повређено право странке на суђење у разумном року, због чега је приговор предлагача, супротно становишту израженом у побијаном првостепеном решењу, основан.

Полазећи од наведеног, овај суд је утврдио да је предлагачу у парничном поступку који се сада води пред Вишим судом у Сремској Митровици под бр. П.32/16 повређено право на суђење у разумном року, зајемчено чланом 32. став 1. Устава а заштићено цитираним одредбама Закона о парничном поступку и Закона о заштити права на суђење у разумном року, те је на основу члана 18. у вези са чланом 11. Закона о заштити права на суђење у разумном року побијано првостепено решење преиначено, утврђена повреда права на суђење у разумном року и наложено окончање поступка у року прописаном наведеним законом.

С обзиром на чињеницу да је поступак тек на почетку јер није изведен ниједан доказ, овај суд је наложио сада надлежном Вишем суду у Сремској Митровици да првостепену одлуку донесе у року од 4 месеца од дана пријема овог решења, што је максимално прописани рок према одредби члана 11. Закона о заштити права на суђење у разумном року, а уједно је и делотворан начин отклањања штетних последица учињене повреде.

На основу свега напред изложеног, одлучено је као у изреци.

Поука о правном леку:

Против овог решења жалба није дозвољена.

Судија

Вера Кнежевић-Мандић, с.р.

Зто: